

Folium lxxii.

ad eius honorē cantica leticie decantēt alij civitates custodiunt scz q̄ nob̄
sunt ad custodiā deputati. vñ Isa. xij. Sup muros tuos iherlin p̄ficiū
custodes. alij nō hostes r̄ demones expugnāt aias n̄ras liberando. Sed
p̄mo detenus eos honorare. q̄ sunt tribulatoꝝ p̄solatoꝝ. vñ Lachas
rie p̄mo. Sp̄us dñi. scz angelus q̄ loq̄bat in me ſ̄ba bona ſ̄ba p̄solatoꝝ
ria. Et hoc faciunt angeli tribi modis p̄mo in tribulatōibꝫ p̄fortādo. vñ
angelus dicit Daniell. Noli timere par tibi p̄forzare r̄ esto robustꝫ. Sed
eundo in partia p̄seruando. vñ ps. Angelis suis mādauit de te. vt cuſ
fodiāt te in omnibꝫ vijs tuis Tercio tribulatōem auferendo. q̄d figuſ
rari ē Daniel. x. cū angelus dñi descendit cum tribus pueris in fornacē.
et fecit medium fornacia quasi ventum roris flantem.
Pro terminis nota. sedes est nomen ſei generis. Sed intersum est
verbū absolute cōpositū ab inter r̄ a verbo ſi. m. Sed medela. i.
remedium. r̄ venit a verbo deponential medeoz

Driginalis turma ſexus iefu christi que nexus dono
ſentis gratie flos candoris tui rubet. truſidari dū
ſembet tortor pudicicie.

Hec sequētia in honorē r̄ laudē vndecimmiſiū virginū est cōpoſita. q̄
p̄ncipaliter diuidit in tres p̄res. P̄mo cōmēdat castitatē p̄ginalē passioni
dedicat. Scđo ſpecialiter cōmēdat brām Ursulā tāq̄ huius exercit⁹ p̄mis
culā. Tercio facit exclamatiōem p̄tra paſſione ſc̄z p̄gini. Scđa ibi. Br̄i
canꝫ insule. tercia ibi. O felix colonia. dicens p̄mo sic (O turma) i. tur
ba (p̄ginalis ſexus. q̄ ſentis). i. cognoscis r̄ p̄cipis (Znex⁹). i. p̄uictōnes
ielfi xpi (dono). i. ex dono (gr̄e. flos tui cādoris). i. tue in iudice (rubet). i.
firmitas (cū tortor). i. punitor (pudicicie). i. caſtitas (iubet). i. p̄cipit (te
trucidat). i. puniri. A torandū p̄mo. ſcribis Apoc. xiiij. Biſunt q̄ cuſ
mulieribꝫ nō ſunt coinqnati. p̄gines cū ſunt. In q̄bz ſb̄is ad cōmēdatiō
nem ſc̄z p̄gini tangunt duo P̄mo p̄dirio p̄ginitat̄ cū dī. nō ſunt coinqnati.
Scđo cōmēdatio castitatis cū ſubiungit. virgines ſunt. Quirca
p̄mū et ſciendū. q̄ ſex ſunt p̄diuſ in p̄ginitate p̄ſeruanda. Prima ē hu
milieſ vñ Aug. Nō ſolū p̄dicanda eſt p̄ginitas ut amet. verū etiā mo
nenda ē ne infleſ. vñ Ber. Pulcra p̄mītio humilitatis r̄ p̄ginitat̄ placit
deo. vñ Daria ſe p̄gine oblita gloriā de humilitate dices. Quia reſpergit
humilitatē ancille ſue. Scđa ē charitas. vñ Ber. Caſtitas ſine charitate
eſt lampas ſine oleo. ſubtrahe oleū lampas non lucet. tolle charitatē. caſtitas
nō placebit deo. Tercia eſt tepiditas metuenda. q̄d q̄libet opa ſua ad
q̄p̄ncipaliter tenet facere debet cū diligentiā. hilariitate r̄ bona voluntate
Iuxta illud. n. Paralipo. xix. Cū diligentiā oia facito. q̄d diligentiā in ocu
lis dei plus valet q̄ opus. Et hec diligentiā nihil aliud eſt q̄ interna deſ
noio. Quarta eſt peccati vitatio. vñ Hiero. Illa p̄ginitas hostia christi
eſt quā nec mentis cogitatio nec carnis libido maculat. Quinta eſt cor
dis integritas. Vñ cordis oſtello fit p̄ornatū exteriorē. ideo dī Hiero.
Pulcra credo deo facie. ſi hominibꝫ pulcram appetere nō ſtudeas Item

De undecim mili. virgi.

Eccl. **V**e viro duplicitis cordis q[uod] vult placere deo et hoib[us]. **S**exta est p[re]seuerantia. vii. **A**ugusti. ad virgines dicitur. **S**equitur agnus tenendo p[re]seuerantia q[uod] non nobis ardenter facite q[uod] potestis ne virginitas a vobis pereat cui nihil potestis facere ut redeat. ¶ **O**rcia secunda dicitur Ber. **N**on ea tanta te decentius et magis decoris q[uod] mundum de mundo. domine hunc de hoate angelii de hoate denig[er]at. **I**te Hiero. **P**arvus castitatis credo suis sine appetendit. p[re]mit enim vagari in ciborum abstinentia vivere. viii. **T**homoseus. **D**ulier in deliciis mortua est. **I**te habitus humilis. q[uod] legi in Gen. de thamar. **D**eposita ueste vicinitatis assumpsit alterz habitu q[uod] voluit carinali op[er]i intendere. ¶ **F**ecit omnia his editib[us] iste sancte virginis fuerit eruditus in castitate et p[re]seuerantes. iiii. hec sequentia in memoria ipsa est copulata. ¶ **P**ro terminis nota. **P**nexus est nomine quarte declinacionis masculini generis derivatus a p[ro]prio necto tuis et facit copulam sive vinculum tecum.

Britanoru[m] insule rector pater vsuile deo nothus claruit.

Hac conamus virginem propter pulcritudinem patrem thori voluit. ¶ **N**ec autor specialiter commendat beatam Ursulam. Et dividitur in tres partes. In qua prima commendatur beata Ursula. Et divisa in tres partes. In qua secunda commendatur beata Ursula per persistantiam castitatis. Secunda ostendit quod inter alias virginem secunda ad martyrum palma vocavit. Tercia ostendit quod romana guerunt et ad locum martyrum recederunt secundum sciam ibi. Interim vsuila tercia ibi. Relictis nauibus. dicens primo (Hecce) i. rex (insule britanorum) exiit (pater vsuile claruit). i. clarus fuit (nothus deo). Alij voluit q[uod] Nothus fuerit primum nomine illius regis. r[ec]ut sic exponit (nothus rex). i. rex (insule britanorum) pater vsuile claruit. i. clarus fuit (deo) fuit enim bonus christianus (hanc virginem) scilicet filiam nothi. nomine vsuila (conamus) existens rex anglie (voluit) scilicet sibi fieri (pater thori) id est copulari in thoro et matrimonio (propter eius pulcritudinem).

Procos mittit et peccatur. minis terret si spernatur. sibi possens vsuila. **P**ater eius iam baptisimus. fonte lotus pagina nisi prorsus vitat copulam.

Mostille rex anglie (mittit peccatum). i. nuncios q[uod] presentem per vsuila (et peccatum) i. rogat. et etiam (terret). i. terror inducit (minis). i. perinas (sispernatur). i. co[n]temnat a patre vel filia (potens). i. petens (sibi vsuila) scilicet in p[re]nge. **S**ed (pater eius) scilicet vsuile (lotus). i. purgat (iam fonte baptisimus. vitat). i. recusat (prorsus). i. oino (copulam). i. matrimoniale (nuptiorum) (paganismi). i. pagani. **N**otandum. legaliter in passionali. q[uod] in britania fuit rex christianissimus nothus. **N**othus vel maurus cui erat filia nomine Ursula. hec mirabilis morum honestate. sapientia et pulcritudine pollebat. **R**ex autem anglie etiam nimis cum nimis potens esset et multas nationes suo imperio subiungassit. audita huius virginis fama. feliciter se per ora fatebatur si predicta ergo Ursula suo filio yngenito copularet. Juvenis etiam ad hoc multum estuabat. **M**is

Folium 11.

Eunt ergo solenes nuncios ad patrem magnis permissionibus et blanditionibus magnis et adhucientes minas se ad dominum suum non credentes reuenire. **Rex** autem buranum incepit multum anxiari et timuit tum quod fide christi insignitas cultori idolorum tradere idignum esse et minime liceret tum quod ipsa nullatenus sentire cognosceret. et hoc est quod tangit hec prima pars huius sequentie. **P**ro terminis nota. **p**ecus est nomen sed et declinatioonis derivatum a verbo procoraris. et **p**ecus de ille qui agit opus nuptiarum ex alterius iussione. Sed mne arum est nomen pluralis numeri derivatum a verbo me nostraris. Sed paganistus m*icid* est ritus et mos paganorum. Et est nomen secundae declinatioonis descendens a nomine paganus. sicut christianus nomen a nomine christianus.

Interim virsula christi discipula docta per somnum. statuit nuptias querens inducias trimatus spaciun.

Auctor ostendit qualiter beata Ursula assensum probavit et qualiter alias virgines ad palmarum martyrum initiauit dicentes (Interim). i.e. iter hec (virsula discipula Christi) docta per somnum id est visionem in somnio (statuit) id est perfixa (nuptias querens) id est postulatas (inducias) id est pro inducias (spacium) id erexit impus (trimatus) id est trium annorum.

Vice dotis coniugij regine votis abiles dato sumptu nam magis coene dantur nobiles.

Et (nobiles) scilicet virgines (coene). i.e. coetaneae (abiles). i.e. copertetes (votis) id est desiderios (regine) scilicet virsule (dant vice). i.e. loco (dotis) i.e. doni (pugna sumptu nauigii dato) i.e. expensis nauigij datis.

Vndena demum milia sponsse transmittit virginum. ducunt naues per maria curam spernentes hominum.

Or rex anglie transmittit sponsa) scilicet beate virsule (vndena milia virginum) et scilicet ille virginis (ducunt naues per mariam) i.e. per mare (spernentes cura hominum)

Aura flante leni discedunt a littore. hic illucque sepius plaus ludunt equore. **H**inc manus feminea rex dante domino naues quas basilea breui vidit termino.

Et scilicet ille virginis (discedunt) i.e. recedunt (a littore aura) i.e. vero (flante levis) id est suauius. et ipse (ludunt) i.e. iocant (hunc casum) per illuc sepius plaus ne egre i.e. tranquillo mari (hinc) i.e. postea (feminea manus) scilicet virsule (rex) i.e. gubernant naues (dante) id est fauente (domino quas) scilicet naues (basilea) illa cunctas (vidit breui termino) id est breui spacio temporis.

De undecimili. virgi.

Totandū te. ysula diuinitus inspirata patrī suo suastis yrō dicto regi assensum p̄beret. tñ hac p̄dīcōne interposita. vt ip̄ rex decē p̄gines elē crissimas sibi ad solatii traderet et trāsmitteret. quaz q̄ber haberet mille pedissequas et inducas trium anuoz sibi daret ad dedicatōem sue virginitatis. et ip̄ iuuenis rex in his tribz annis etiā in fide xp̄iana instruere tur. **S**apienti iḡis ysa p̄silio. vr aut difficultate p̄posita p̄dictis aim eius ab hoc auerteret. aut hac oportunitate p̄dictas p̄gines secū deo dedicāret. tunc iuuenis rex literer hac p̄dīcōe accepta apud patrē illa p̄stituit et dispositus. t̄ p̄tin⁹ baptisari accelerata. ac celeri aio cūcra q̄ p̄go perierat imperauit. **P**ater aut puelle ordinavit ut filia sua quā valde diligebat viros quoy solatio tā ip̄a q̄s eius exercitus indigebat in comitatu habet rei. **U**ndiqz iḡis p̄gines p̄fluunt et etiā viri ad tā grande spectaculū. nam multi ep̄i ad eas p̄fluxerunt ut secū p̄gerent. inter quos etiā fuit basilien sis eps q̄ eos usq; romam pduxit. et inde reuersus martyriū cū eis sulces p̄it. **E**cū ysula oes p̄gines ad fidē p̄uerilis sub vnius diei spacio flante vento p̄spero ad portū gallie q̄a gallia. dī p̄uenirunt. et deinceps coloniā deuenierunt. vbi bītē **V**asile angel⁹ dñi apparuit. et duxit eas illuc et p̄dixit eas integro nūero reuersuras. et coronas martyriū p̄cepturas. **I**nde igit admonitōe angeli facta romā redētes ad yr̄bē basileā nauis applicerunt. et ibi relictis nauibz romā pedestres venerunt. et hoc rāgit l̄ra hūtus sentire. **Q**uo terminis nota. interim est aduerbiū tr̄pis. **I**le trimatus est nomine quartae declinatiōis deriuatū a noīe trimus. et dī hō h̄ns tres annos. et trimus a tr̄is qđ est tres et iems. **J**ū trimatus. spaciū triū annoz. Sed absis idē est qđ p̄uenies et est nomine adiectiū comparabile et mobile. **D**iscedo est verbū tercie p̄iugatōis. et facit abire. Et differunt discedo et decedo. vñ **D**ecedit moriens. discedit ab yr̄be recedens. **S**ed littus est nomen neutri generis tercie declinatiōis.

TRelictis nauibz ordinant acies. ventis et estibus expo-
nunt facies et romanā adeunt

Nic autor ostendit q̄liter beate virginis romā p̄uenirunt et q̄liter ad locum martyriū redierunt dicens. s̄ ille virgines (ordinant acies) id est turbas (nauibz relictis) sc̄z in basilea (et exponunt facies) sc̄z earum (ve-
tis et estibus) id est caloribus (et adeunt romanā)

Tper monasteria fundentes lachrimas. trahūt suspiria. co-
mendant animas sanctis et redeunt. **Q**uam in portu relique-
runt classem sumul innenerunt. magnum flumen et amenum
navigantes intrāt rhenum p̄ dei clementiā. **H**inc ad locum
passionis duxit eas dux agonis. florem sue iuuentutis parui-
pendunt spe salutis euntes coloniam.

Foliunt et

Et ille **vgines** (fundentes lachrymas, per mortuasteria). i. ecclesiastis rhomianas (trahunt su spiria). i. sepe suspirant (et meditantes). i. committunt (aivas). i. susanas (sanctis, et redeunt) scz Basilea. et sic redeentes (inuenient classem). i. congregatiō nauium (qua reliquerunt in portu). s. b. a silensi. et ille virgines nauigantes (intrant rhenum) scz existente (magnū flumen. et atricū per clementiam dei hinc). i. postea. s. vrsula ex his (dux agonis) scz illaz vnde cūnīliū virginum (dux eas ad locū passionis) et ille **vgines** (parvupēdunt) id ē floccifaciunt. et pro nihilo curāt (florē sue iuuentutis. euntes coloniam) in ilam ciuitatem lanciam (spe salutis) scz eterne. **Notandum**, q legi in pascaliali. qd sancte **vgines** romā puerūt papa **Ciriacus**, ppter aduentū eaz fuit valde gauisus. qz et ipse de britania oründus fuit et multas cō sanguineas inter eas habuit. et cum omni clero ipsas reverenter suscepit In ipsa etiā nocte pape diuinitus reuelatum est q ipse cum virginibus palma martyrij esset suscepturns. qd apud se celans. multas ex eis q ad huc baptisare nō fuerant baptisatae. Post hoc paparū resignavit qvis cardinales et cōs alij reclamarēt. Post hoc p visione amonite scē **vgines** de romā cū ep̄is sibi adiūteris **Coloniā** venerūt. et ipsaz tā agrippinam ob sessam inuenierūt. qd vidētes barbari et gygates. sup ipsos nimio clamore irruerūt. et qslū rapaces illā multitudinē occiderūt. Et cū ad beatā Ursulam venissent. vidēs p̄nceps exercitus mirā eius pulchritudinē ob stupuit. et solans eā sup interiu virginū p̄misit q eā sibi in coniugē co pularer si dē xpianā uisset. q dū principem p̄tempst. noles acq̄esce re suis petitionibz. ipse directa sagitta in ipsam eā transfixit. et sic martyrum afflauit. **Palle** aut̄ sunt iste beatæ **vgines** anno incarnationis domini cc. xxviii. hac die qua memoria eaz celebrat. Pro terminis nota. re licitus ta cum est principiū p̄teriti tpiis a p̄bo relinquor. **H**z estus ē nomē quarte declinatiois. et fecit calore. Sed classis ē nomē feminini ḡnis tercie declinationis significans multitudinē nauium. Item parvupēdo est verbū transitū tertie iungationis. cōpositum a noīe parvus et a p̄bo pēdo. et fecit spernere. Sed colonia est nomē ciuitat̄ p̄us dicta agrippina.

O felix colonia subter cuius menia barbarorum rabies enses tela frameas cultros in virgineas cruentavit acies

Niciam autor inuehit p̄ quam exclamationē extra passionem sanctaz virginū dicēs. **O** felix colonia. subter vel iuxta finē alios et melius (cuius menia. rabies). i. insania (barbaroz). i. infidelit̄ (cruentavit). i. sanguine plenos fecit (enses). i. gladios. et (tela). i. iacula (frameas) id ē gladios ex viraz p̄e acutos (cultros). i. cultellos. cruentavit inquā (in virgineas actes) id est in muleudinem et exercitum virginum.

Pro terminis nota. **H**enia ē nomē neutri ḡnis pluralis numeri tantum. Et sunt proprietati ciuitatis a muniendo dicta quasi munia. Rabies est nomen feminini generis quinte declinationis. et idem est qd insania vel furoz vel incursus cum impetu. Inde rabiecula. id est patua rabies.

De omnibus sanctis

Felicia sunt virginum cōnubia tot milii. agnum q̄ sine macta duce sequuntur vrsula. Quartum orationibus felices cum felicibus pace fruamur sedula per seculorum secula.

Laudat auctor sancta p̄ virginū cū xp̄o sponso cōnubia. & claudēdo canticū suū cū direccione petitionis ad easdē dices (cōnubia). i. copule vel p̄ficiōnes (tot milii p̄ virginū sunt felicia. q̄) s̄ p̄gines (sequitur agnū sine mactula). i. xp̄m (duce). i. ducēte eas (vrsula. q̄). s. p̄ginū (cōnubia). i. intercessiōnibꝫ nos (fruamur pace sedula). i. sempiterna (q̄ secula seculorū). i. semp. eritētes (felices). i. beati (cū felicibꝫ) sc̄z p̄ginibꝫ. **N**orādū q̄ legit in passionali p̄ miraculo q̄ quidā abbas ip̄erauit corpus vni p̄ virginis ab abbatisa monasterij Coloni. carūdē virginū. p̄mittēs q̄ illud in capsa argētea reuerēter in sua ecclēsia colloquaret. **S**z cū p̄ annū integrū in capsa lignea iacuisset qdā nocte cū abbas cū suis p̄tū matutinas cantaret. cor pus illud de altari descēdit. & ante altare reuerēter se inclinās. p̄ medū eō rū omibꝫ ipsis vidētibꝫ recessit. Abbas igit̄ ad capsam currēs. & ipsaz va cuam inueniens p̄perauit et abbatissē rem gestam per ordinem intumauit. Pergentesq; ad locum vbi corpus virginis accepérunt illud ibidem inuenierunt. Cum autem abbas veniam quereret. & idem corpus virginis p̄teret. certissime promittere sibi capsam preciosas facturum nullaten⁹ imperauit. **S**ed ora cōuis tot⁹ exercitus numerus virginū nūcū patuit. hoc tñ nō tñ est intelligendū de sexu feminino. qz q̄ plures episcop̄i & alij sancti martyres interfuerūt qui etiam castam vitā duxerūt. Sed xp̄ter excellentiam. qz maxima multitudine fuerunt virginuncule. ideo exercitus virginum nuncupatur. **P**orest etiam dici q̄ p̄terea dicitur exercit⁹ virginum. qz beata Ursula fuit informatrix & principalis instauratrix huius sanctissimi exercitus. **H**inc est q̄ hodierna die in cimiterio vbi reliquiae sanctarum virginum requiescent nullus p̄rest sepeliri. quia si aliquis ibi se peliretur clauso tumulo in crastinum super terram appetet. quia hec terra de corporibꝫ sanctarum virginum creditur sanctificata.

Onus sancti seraphin cherubin throni quoq; domini nationesq; Principatus potestates virtutes. Archangeli angeli vos decet laus et honores.

Nic auctor consequenter describit aliud canticū quod generaliter resp̄bꝫ ei celebritatem omnium sanctorum sub vna festiuitate eorum memoriam reuocando. Et diuidetur in duas partes. In quarū prima commendat omnes sanctos angelos iuxta nouem choros eorum. dirigendo p̄ces ad eosdem. In scđa dirigit petitiones ad omnes sanctos qui victimam terrae misericordia angelorum consortes effecti sunt. scđa ibi. **V**os quos dei dicens **O** (omnes sancti) scđz in celo existentes (seraphin) id est angeli de choro seraphin (cherubin) id est angeli de choro cherubin (throni). i. angelis de tali choro (quoq;) pro et (dominationes) tales angelis (q;) pro et